

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 628/2023-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Ewals Cargo Care Shared Services Centre s.r.o.**, IČO 36 581 461, Holubyho 12, Košice, zastúpenej **AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s.r.o.**, Kmeťova 26, Košice, proti postupu Mestského súdu Bratislava III (pôvodne Okresnému súdu Bratislava V) v konaní sp. zn. B5-21Cb/9/2011 (pôvodne sp. zn. 21Cb/9/2011) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava III (pôvodne Okresného súdu Bratislava V) v konaní sp. zn. B5-21Cb/9/2011 (pôvodne sp. zn. 21Cb/9/2011) **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava III **prikazuje** v konaní sp. zn. B5-21Cb/9/2011 **konať** bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **500 eur**, ktoré jej **je** Mestský súd Bratislava III **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava III **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie

záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje prikázať mestskému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznať finančné zadost'učinenie 500 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobca sa žalobou z 9. septembra 2010 domáhal zaplata 9 417,76 eur z titulu regresného nároku podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 25. júna 2015 žalobe žalobcu vyhovel. Odvolací súd rozsudok okresného súdu uznesením z 20. októbra 2016 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Okresný súd rozsudkom z 24. januára 2019 žalobu zamietol a sťažovateľke nepriznal nárok na náhradu trov konania. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie obe procesné strany (sťažovateľka proti výroku II o náhrade trov konania). Odvolací súd rozsudok okresného súdu rozsudkom z 26. novembra 2020 potvrdil. Sťažovateľka sa podnetom z 12. marca 2021 domáhala podania dovolania generálnym prokurátorom. Generálna prokuratúra podnet sťažovateľky 23. apríla 2021 odložila. Sťažovateľka podala proti rozsudku odvolacieho súdu 28. apríla 2021 dovolanie. Dovolací súd uznesením z 23. februára 2022 zrušil rozsudok okresného súdu a rozsudok odvolacieho súdu vo výrokoch o náhrade trov konania a vec vrátil okresnému súdu. Mestský súd rozhodol novo o náhrade trov konania 26. septembra 2023. Sťažovateľka proti uzneseniu mestského súdu podala 13. októbra 2023 odvolanie s odôvodnením, že mestský súd sa nevysporiadal s právne záväzným názorom dovolacieho súdu týkajúcim sa aplikácie § 257 Civilného sporového poriadku.

3. Sťažovateľka primárne namietala dĺžku konania o náhrade trov konania, pričom mestský súd o nich rozhoduje od roku 2019. Celková dĺžka konania trvá viac ako 13 rokov (od podania žaloby 9. septembra 2010). Sťažovateľka tvrdí, že uplatnila aj sťažnosť pre nečinnosť z 28. augusta 2023 podľa § 62 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Sudkyňa poverená plnením úloh predsedu mestského súdu listom (Spr. 494/2023) z 29. septembra 2023 vyhodnotila sťažnosť ako dôvodnú. Tiež uviedla, že dosiaľ mestský súd právoplatne nerozhodol o náhrade trov konania. Podľa jej názoru rozhodovanie o náhrade trov konania nemožno považovať za právne či skutkovo náročne posúdenie. Sťažovateľka v tejto súvislosti dala do pozornosti rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 28. 6. 2016 vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 65302/11, bod 50, v ktorom konštatoval: čl. 6 ods 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote.

4. Ústavný súd uznesením sp. zn. III. ÚS 628/2023 zo 7. decembra 2023 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

5. Mestský súd priznal nečinnosť súdu od 5. apríla 2022 do 26. septembra 2023, ktorá mala byť spôsobená najmä množstvom vecí pridelených zákonnej sudkyňi na vybavenie. O namietaných prieťahoch v konaní dopadajúcich na konanie pred Okresným súdom Bratislava V sa nezmieňuje. Podľa vyjadrenia mestského súdu bol prieťah v konaní odstránený vydaním rozhodnutia o nároku

na náhradu trov konania z 26. septembra 2023. Sťažovateľka proti uvedenému rozhodnutiu podala 13. októbra 2023 odvolanie a zároveň aj ústavnú sťažnosť.

III.

6. Dňa 1. júna 2023 nadobudol účinnosť zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (tzv. nová súdna mapa), ktorým bol v čl. VIII zmenený aj zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvody súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“). Podľa 18n ods. 2 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. v znení účinnom od 1. júna 2023 prechádza výkon súdnictva v obchodnoprávných veciach z Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava III.

7. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd (obdobne ako ESLP) prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP z 30. 3. 2023 vo veci Roth Neved'alová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 50525/21, bod 11, obdobne nález IV. ÚS 465/2022).

9. Vzhľadom na extrémnu dĺžku namietaného konania ústavný súd hodnotil celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako 13 rokov. Zbytočné prietahy v konaní ohrozujú dôveryhodnosť štátnej moci a špecificky súdnej moci v očiach sporových strán, ako aj všeobecné vnímanie fungovania demokratického a právneho štátu verejnosťou (I. ÚS 345/2014).

10. Vec sťažovateľky bola prejednávaná na všetkých stupňoch súdnej inštalácie (odvolacieho aj dovolacieho súdu). Ústavnému súdu je známa judikatúra ESLP (rozsudok z 13. 10. 2009 vo veci Kiš proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 3673/05; rozsudok z 26. 6. 2009 vo veci Gajdoš proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 19304/04, rozsudok z 8. 10. 2013 vo veci Frigo proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16111/11), ako aj vlastná rozhodovacia činnosť (napr. III. ÚS 43/2015, III. ÚS 603/2021), podľa ktorej je vec potrebné hodnotiť v súvislosti s posudzovaním zbytočných prietáhov v konaní ako jeden celok. V prípade, ak ústavný súd posudzuje konanie ako celok, nemá význam hodnotiť sporadické úkony súdu (I. ÚS 289/2010, III. ÚS 695/2021).

11. Mestský súd ospravedlňoval dĺžku konania nápadom vecí, opakovanou zmenou zákonného sudcu a prechodom výkonu súdnictva. Systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti

za priet'ahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov nie je pomenovanie príčin priet'ahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter.

12. Z vyjadrenia predsedníčky súdu možno dedukovať veľmi ťaživú situáciu na súde, ktorý čelí enormnému náporu vecí pri jeho personálnom poddimenzovaní. Nepriaznivú organizačnú situáciu na súde mala odstrániť súdna reforma (tzv. súdna mapa). Problémy týkajúce sa súdnej reformy nemôžu byť na ťarchu sporovej strany (III. ÚS 471/2023, III. ÚS 541/2023), avšak je potrebné zohľadniť a akceptovať čas nevyhnutný na jej reorganizáciu (III. ÚS 9/2024).

13. Ústavný súd tiež konštatuje, že dĺžka súdneho konania by mala v „rozumnej miere“ zodpovedať intenzite faktorov, ktoré môžu konanie predlžovať (III. ÚS 577/2022, III. ÚS 704/2022, III. ÚS 190/2023). V súlade s judikatúrou ESLP je ukončenie súdneho konania v primeranom čase základným ľudským právom (rozsudok ESLP z 29. 5. 1986 vo veci Deumeland proti Nemecku, sťažnosť č. 9384/81). Ústavný súd vychádzal zo svojej ustálenej rozhodovacej praxe, podľa ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou a nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (III. ÚS 635/2022, III. ÚS 660/2022).

14. Trvanie súdneho sporu (viac ako 13 rokov) výrazne vybočilo z rámca požiadavky dosiahnutia právoplatného rozhodnutia vo veci v primeranej lehote. Postupom mestského súdu došlo v namietanom konaní k extrémnym priet'ahom. Ústavným súdom posúdené okolnosti zjavne odôvodňujú, aby vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Podľa vyjadrenia mestského súdu došlo v namietanom konaní k rozhodnutiu 26. septembra 2023. Proti uvedenému rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie 13. októbra 2023, a tým nie je vo veci právoplatne rozhodnuté. Vec nie je právoplatne skončená, pokiaľ nebude rozhodnuté o všetkých zložkách návrhu (rozsudok ESLP z 28. 6. 2016 vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 65302/11). Po vrátení veci z odvolacieho súdu budú v jeho kompetencii ďalšie procesné úkony, ktoré môžu konanie predlžiť, a preto ústavný súd doplnil ochranu o uloženie príkazu vo veci konať podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), (porov. III. ÚS 466/2023, III. ÚS 543/2023, III. ÚS 533/2023).

IV.

16. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

17. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada o priznanie finančného zadosťučinenia 500 eur. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023). O takýto prípad bez pochybností ide aj v preskúmvanej veci. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom

zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti. Z dôvodu, že ústavný súd je viazaný rozsahom ústavnej sťažnosti (§ 45 a § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde), priznal sťažovateľke ňou požadované finančné zadosťučinenie 500 eur [§ 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde].

18. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Spolu tak náhrada trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby predstavuje 530,86 eur vrátane 20 % DPH. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2024

Robert Šorl
predseda senátu